Hec sunt precipue sermonibus in sinuenda per ordinem possunt induci. auctoritates scripturarum. et sententie magistrorum. et specialiter dicta bone memorie magistri Wilhelmi de montibus cuius anime propicietur deus.

Bis sex articuli fidei septemque petenda. Virtutes uitia presertim crimina septem. Septem sacra. duo dona mandata decemque. Regis uictorum merces peneque malorum. In quibus creatur: quid uitandum. quid agendum. Miraculum

Erat ciuitas in qua quolibet anno nouum regem. et plenam potestatem per annum unum dabant ei. Finito anno. exutum regalibus indumentis: ligatum trahebant per plateas. Donec tandem ponentes in nauim miserunt in exilium irreditu rium in insulam tenebrosam. Tandem ibi quidem aduena electus in regem: et de statu suo stupefactus: consuluit quendam senem dicte ciuitatis, habitatorem de consuetudine et dum plene didicisset. per totum annum quo potestatem habuit in insulam illam multa que postmodum inueniret premittere non destitit. in qua insula etiam ciuitatem meliorem quam relinquerat edificauit. Ciuitas ista est mundus. Annus per quem regnatur est uita cuiuslibet. Et post uitam exuitur quilibet. et trahitur per plateas. donec tandem ponitur in sepulchrum. tamquam in nauim. mittitur in exilium: id est in infernum: nisi preparauerit sibi domum in celo: quia diuitie non possunt nos sequi: sed possunt ante cedere.

De sancto seuerino .

Apud coloniam agrippinam beatus seuerinus episcopus [illegible] beato martino [illegible] esset conseruatur. [illegible] multas passus iniurias [illegible] beatum martinum ab angelis in celum auferri audiuit sicut in eius uita legitur. Quidam heremita multo tempore nobilis et diuitibus parentibus cum iam nuptie ei pararentur essent raptus in spiritu uidit in [illegible] pulcherrimam [illegible] qui magna ei promittens cum surrexisset omnibus [illegible] in heremum [illegible] primo ei duce [illegible] que ei apparuerat. [illegible] ibi annos faciens [illegible] cum quo [illegible] in regno celorum esset. Cum [illegible] coloniensis seuerinus [illegible] angelo [illegible] locum [illegible] ubi episcopus esse [illegible]. Et ueniens ubi [illegible] post [illegible] ad [illegible] et ei [illegible] clementiam. et sic ad heremum [illegible]. Cum iam [illegible] ad [illegible] Amando [illegible] ego illuc [illegible] cum magna [illegible] et clero obuiantes eos [illegible] quos [illegible]. Ibi angelus [illegible] multa miracula patrauit.

Post hec confectus senio et infirmitate depressus plenus
bonorum operum migravit ad dominum. Quem sanctus Amandus ho-
norifice sepeliri iussit in ecclesia [illegible] in quo loco usque
in hodiernum operantur miracula. Quod [illegible] qui ad eius
sollempnitatem convenerant [illegible]
ad tam venerandi confugit sepulchrum cuius nutu hostes
territi nullo persequente fugerunt et sua omnia preter
predam dei fidelibus [illegible]
aquitaniam sancti dei venerati corpus annos aliquos
[illegible] fecerunt [illegible]. [illegible] gallia cum
tota gallia usque ad coloniam est devastata; sed ipsis
dignis tandem pace reddita cives colonienses per
multos labores corpus sui pastoris a burdegale
[illegible] obtinuerunt. quibus [illegible] reliquerunt. et
sic ad civitatem coloniensem cum multis in [illegible]
precibus et signis ipsum detulerunt [illegible]
in qua [illegible] condiderunt. Inter adventum [illegible]
[illegible] ubertas
[illegible] data est et fulgens
[illegible] obscurata est. Unde
[illegible]
cum [illegible]

De sancto Cuniberto.

[illegible] principe mosellensi clarus indige-
na fuit sanctus Cunibertus Dagoberto magno
[illegible] regi [illegible] Pipino autem
duci sibi ad [illegible] regis familiaritate eius
commendatur. In cuius palacio primum deo devote [illegible]
[illegible] litteris erudivit [illegible]
[illegible] ac [illegible] dei [illegible]
placebat. Quadam autem nocte [illegible]
[illegible] magnifico lumine replet
[illegible] sanctum [illegible]
[illegible] operuit [illegible] visionis
[illegible] omnibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ab [illegible]
[illegible] postmodum [illegible]
[illegible] coloniensis pastor [illegible]
[illegible]

[illegible] fidelium cooperante virum dei [illegible] humiliter ac
diu renuentem [illegible] supplicibus impetraverunt
episcopum. Sic [illegible] remedio archiepiscopo colonien-
si succedens [illegible] kalendas octobris [illegible]
[illegible] nobilitate [illegible] sic [illegible]
[illegible] presulem
conservationem [illegible]
[illegible] distribuens cum puritate
mundiciam [illegible] doctissimus corporis
ieiunio [illegible] macerabat. Quadam
[illegible] basilica
anima [illegible] celebraret et
salutare [illegible] immolaret, astante plebe cho-
ro [illegible] columba niveo
candore [illegible] et super caput venerabilis
[illegible] se elevans [illegible]
sepulchrum [illegible] requie-
[illegible] illustrata [illegible]
[illegible] pontifice beatus [illegible] nocte [illegible]
[illegible] et ampliavit fabricam
[illegible]
[illegible] non [illegible] regem fran-
corum [illegible] rebus ditavit
loca [illegible] gratia
salubriter [illegible] xl annis
[illegible] cathedram pontificalem rexit [illegible]
[illegible] fidelis [illegible] sanctus Kunibertus pridie
idus novembris [illegible]
[illegible]. Corpus autem eius [illegible] clemen-
tis [illegible] sepultum est [illegible]
ubi [illegible] quibuslibet [illegible]
[illegible] beneficia consequentur.

Rome via oſtieſi miliario ſcdo ab vrbe
beatoꝝ m̄r̄m felic̄ ⁊ adaucti ſb̄ diocleciano
et maximiano imperatoribꝰ p̄ſcō ⁊ iudice
dr̄aco fuerit duo fr̄es noīe ⁊ ope felic̄
ambo p̄ſbri. Hoꝝ ſenior hic felix qui ex
iuſſioē īpatoꝝ cū ad ſecretariū iudic̄
eēt pduc̄ꝰ iux̄ templū ſerapis. dū
cogeret̄ ad ſacrificandum exſufflauit
in faciem eree ſtatuē ⁊ ſtatim cecidit.
Ite ductus ad mercurii ſtatuam in
alia edicula ſimili mō in illam inſuf
flauit ⁊ mox cecidit. Ite ad ſimulacrū
dyane q̄ pari mō deiecit. Et cū iuſſa
dr̄aco p̄fecō iuſſit eū decollari.
et corpꝰ eiꝰ inhumatum lupis canibꝰq̄
derelinqui. data ſnīa obuiꝰ ei fuit
quidam xp̄ian̄ꝰ ab hoīb; quidē abſcō
ſuſpectus aūt manifeſtꝰ. hic cū didiciſſet
q̄ ſcs felix duci iuſſus fuiſſ; ad mrti
riū cepit clamare ⁊ dīc̄ ⁊ ego ex eadē
lege ſū et ipm̄ q̄ hic ſcō p̄ſbr̄ cōfitet̄
dn̄m m̄m ih̄m xp̄m colo. Mox dato
ſibi oſculō cū bt̄o felice decollatꝰ eſt. hꝰ
nōme q̄ nō inuenerūt xp̄iāni adauctū
uocauerūt. Compleuerūt aūt m̄riū
ſuū tercio kl̄ ſeptembris. F.. —

de ſcō vitale.

Natalis ſcī uitalis martiris patris
beatoꝝ martirū. geruaſii ⁊ prothaſii
apud rauennam colitur. ⁊ cunctorum
paſſim xp̄ifidelium ore laudatur. Qui
militans cum paulino iudice rauennam
ingreſſus eſt. Cumq; videret in cōſpec
tu iudicis ſui xp̄ianoꝝ nomine. urciſi
nū arte medicum. natione ligurium
poſt nimia tormenta capitalem accepiſſe
ſententiam. ⁊ accedentē ad palmam gl'a

dum timuiſſe. exclamans inquit. Noli ur-
ciſine medice noli. qui alios curare cōſueſti
teipſum eterne mortis iaculo vulnerare
⁊ qui p̄ paſſiones nimias uenisti ad palmā
coronam pdere a domino tibi paratā. Cō
ſummato igitur ſcīs martir triumpho.
ſtatim beatus uitalis. corpus eius ra
piens iuxta rauennantium urbem cō
didit. Ad iudicem uſq; venire contempnēs
Tentus itaq; eſt a paulino cōſulari. ob
id maxime. quia prefatum urſicinum
in paſſionis agone poſitum ſuis exhor
tationibus roboraſſet. Poſt tormenta
ergo eculei iuſſus eſt p̄duci ad palmā
Locus autē vbi decollabantur xp̄iani
hoc habebat uocabulum. eo q̄ arbores
palme illic naſcerentur. Et facta fouea
quouſq; inueniretur aqua. ibi ſupinꝰ
depoſitus. terra ac lapidibꝰ eſt oppreſſus.
Quod cum factum eſſ. deus ſibi uitalem
ita martirē cōſecrauit. ut ſacerdos a
pollinis. qui hoc conſilium paulino de
derat. a dyabolo repletus eſt. et per
ſeptem dies [illegible] ibi clamaret
vbi obrutus erat ſcīs uitalis dicens
Incendis me ſcē uitalis martir xp̄i
cruciās me. Poſt ſeptimū autē diem
precipitatus a [illegible] eſt in flumen
⁊ expirauit. Scīs autem uitalis eſt
glorioſus martir xp̄i iuxta ciuitatem
rauennantium preſtans orationibus
ſuis multa beneficia omnibꝰ homini
bꝰ credentibꝰ in dn̄o uſq; in preſentē
diem. d. [illegible] Senio. Rauenne olī eligebat̄ ep̄i
columba de celo ſup̄ capꝰ eligendi ſedēte. Seuer⁹ aūt. C. dix.
cū eſſet textor dixit vxori video viſionē. Illa
[illegible]ede ⁊ labora. Feliciter q̄ dixit conſiderando. uide q̄a
ep̄c erit. Et factum eſt. columba ſup̄ eū ſedere.
Mortua [illegible] eius in monumento ſepulta. Fi
lia moriēs [illegible] iuſſu ep̄i ma[illegible] ſe filie
locū dedit. In h monumento poſt hec unus int
⁊ m[illegible] ſe locans quieuit [illegible] kl. febr[illegible].

De sancto euchario

Anno dni. lxxx. Anno pontificatus bti
petri in roma viii. sanctus aplus a
spu sco premonitus ad instillandū uer
bū salutis gallie et germanie eucha
riū epm. valerium. maternum ex ordi
ne triginta discipuloꝝ destinauit. Quo
rū statim eucharium epm. valerium dy
aconū. maternum subdiaconū ordinauit
Qui sanam doctrinam per uiam eūtes
euangelizantes. multos ad soliditatē
fidei uirtutibus ⁊ signis prouocabāt
Cumqꝫ in quodam alsatie castello ele
gia cōmorantes. omnes ad fidem con
stanter incitarent. Maternus graui fe
bre correptus. ibi defunctus est. Cuius
corpus eucharius cum ualerio multo
merore terre cōmendans. celeriter
romam redijt. multa qꝫ que sibi in uia
acciderant magistro ꝑ ordinem flebili
ter narrans dixit. Non possum⁹ ꝑ ui
am remeare. quo nos misisti. et gen
tes docere. nisi maternū resuscites
Quem beatus petrus clementer cōso
lans dixit Noli dolere carissime. quia qͥ
nūc doles mortuum ꝑ grām redēptō
ris nostri. citius surgere uidebis. tuqꝫ
itineris fidelem et incolumē sociū
habebis. Mortē enim quā ad tempus
ptulit. hanc deus ad salutē ꝑlimorum
ꝑuidit. Accipe baculū meū. ⁊ susceptū
iter page. ipsūqꝫ sup corpus defūcti
pone dicens. pge nobiscum ꝑficias
Discipuli mandatū magistri grātan
ter suscipientes elegiam alacriter
ꝑuenerunt. thesaurūqꝫ ditissimū exs
pientes. baculū sup̄ materno supꝑpo
nētes. ⁊ dum uba apli cōpleuerāt. sta
tim maternus. resūpto spū resedit. Da
taqꝫ manu pontificis uiuus ⁊ incolu
mis corā populi multitudine resedit
de tumulo surrexit. Tunc omnes qui
aderant laudes in celum extulerūt
et multi ex paganis grām baptismi
sunt consecuti. In quo loco xp̄iani ec
clesiam cōstruentes ex eo quod ibi
acciderat titulis exposuerunt. Multis
ergo ibi ad fidem conuersis eucha
rius cū sociis ꝑ galliam semina uite
gerenda disponens treuerim ꝑuenit
Ubi tantus gentilitatis error erat ut
exceptis singuloꝝ penatib⁹ in uno lo
co ciuitatis tantū stannea ydola po
pulo gnalit colerentur. ⁊ ꝑ ea multa re
sponsis demonū et prestigiis decipe
rent. Cūqꝫ scūs eucharius cū sociis
licet ubo salutis incessanter insta
ret apud eos ꝑfecit. Pontifices ca
pitolij zelo contra eos accensi ex
imā ꝑtem populi aduersus eos con
citauerūt. ⁊ eicientes extra ciuita
tem lapidibus obruere uoluerunt
Quod uidens beatus eucharius ad
arma orōnis se cōuertit obsecrans
cū lacrimis dei clementiā. ut cre
lus contra incredulos ꝑrum ꝓberet
auxiliū. ⁊ infidelib⁹ ad cognoscen
dā fidem. aperiret intellectum. Inter
hec omniū sequentiū turba irate

litus obligatam. ut alii ex eis incantationi ac diu
christiana credentes velut extensis et flexibiles
starent. Alii nichilominus pro colligendis lapidi
bus deorsum inclinati terre pronis cervicibus inhere
rent. et omnes secundum uniuscuiusque corporis motum im
mobiles permanerent. Sicque fere per unius hore spa
tium divinitus fatigati. si absolverentur se cre
dituros humiliter proclamabant. Tunc sanctus eucha
rius orans ad dominum omnibus priorem statum sanita
tis restauravit. Hoc viso miraculo omnes sancti
pedibus provoluti. sibi viam salutis petebant
ostendi. Sanctus autem eucharius homines lapsos et reparan
dum ordinem fidei enarrans ydola muta
respuere efficaciter docuit. salutiferam eis etiam
in monitionem miraculo divine virtutis confirmante.
Na[?] albane rebus et genere potenti unicum filium
mortuum sancta oratione cum sociis ad deum vivum resti
tuit et albanam cum filio ac tota familia bapti
zavit. Huius autem miraculi et aliarum virtutum
contestatione factum est ut per tres dies ad eucharium
valerium et maternum tanta populi confluxio. ut in flu
mine quod per civitatem currebat eos baptiza
ret. non aliter eorum expressionem ferre sufficeret.
Unde et idem rivulus ab infusione sancti olei
oliva nuncupatur. Interim civitas ydolorum pollu
tione mundatur et aris demonum destructis. ecclesie
fabricantur. efficiturque treveris sacratissima christi
sponsa. Universis quoque circumquaque regionibus eu
charius cum sociis verbum vite predicabat. et tam ser
mone quam virtutibus longe lateque pollentes cecos
illuminabant. debiles restaurabant. mortuos
suscitabant. demones fugabant. et omnes languo
res curabant. Cumque beatus eucharius per xxiii annos
fideliter et strenue gubernasset. quadam nocte astitit
ei angelus domini dicens. Euchari fidelis in agone in
te preteritis certasti. veni iam certaminis tui accipe coro
nam. Eucharius dissolutionis sue diem fratribus indicans
ut fidem firmam. spem incussam. caritatem veram tene
rent. sollicite hortabatur. Valerium autem cathedram
treverensem commendans. ut talenta sibi credita fide
liter multiplicaret instruxit. Et subito lux clara
velud fulgur cunctis cernentibus qui aderant emi
cuit. ac pene per unius hore spacium cellulam eius
circumfulsit. At ille vale dicens fratribus cum ipsa lu
ce vi. ydus decembris migravit ad christum. Tunc disci
puli eius exequias debitas celebrantes corpus
sepulture tradiderunt. De sancto valerio

Beato euchario valerius in ministerium sacerdota
le successit. Illeque per xi annos sancte vivendo
et vite verbum predicando probatissime rexit. Tantam
enim multitudinem populi signa magna in te et prodi
gia stupenda exercendo convertit. ut iam tunc pene per
galliam et germaniam christianorum paganos et numero et
religione superaret. Sicque salutaria monita sui
magistri recto tramite sequens. evangelicum triticum
domestice familie fideliter dispensavit. Cum vero per istius
huius gradibus usque ad venerabiles canos pervenisset.
Apparuit ei beatus eucharius per visionem dicens.
Frater valeri iam instat tempus resolutionis tue. ia
nua regni celestis tibi patet. quam quinto die kalen
dis ingredieris. Maternum agonis tui compa
torem tui officii successorem constitue. illique derelictam
tue nunc animam die sui obitus redde altissimo. Evigi
lans sanctus valerius visionem sancto materno ceterisque
fratribus narrans. obitus sui diem hilari vultu instare
predixit. Sequenti die venerabilem maternum ad sacerdo
talem gradum provexit. et eum de studio commissi mi
nisterii diligenter instruxit. Innotescere autem

quinto die oratorium ingressus viaticum quod ipse consecrabat accepit. et postquam extensis manibus inter discipulorum manus sacris membris .iiii. kal. febr. spiritum celo reddidit. Cuius corpus discipuli in sarcofago sancti eucharii cum laude recondiderunt.

De sancto materno

Post decessum sancti valerii beatus maternus pontificalem suscipiens apicem cepit per civitates et regiones verbum fidei constanter predicare, cunctos ad viam salutis assidua monitione provocare. Magnis virtutibus crescentibus signis ac miraculis longe lateque clarescente, Tungrenses et colonienses ad fidem christi convertit. Et his tribus civitatibus pontificali iure presedit. In quibus singulis fertur paschali die divinum officium celebrasse. Hic autem sanctus vir erat magne auctoritatis et prudentie in omnibus tamen non suam sed christi gloriam querens. Quamquam inter cetera sanctarum virtutum exercitia intentissime existens consolabatur afflictos. pavit ex his que habebat egenos. vestivit nudos. captivos liberavit. suscepit peregrinos. errantibus viam salutis ostendit. desperantibus spem venie consequende promisit clementer. Huius igitur atque aliis bonorum operum fultus studiis ad senium ac laudabilem senectutem pervenit. et sibi [illegible] preparavit in sepulcro. ita etiam [illegible] mansit in sacerdotali habitu ministerio. Cum dum quadam nocte orationum labore devictus in ecclesia apud coloniam paululum obdormivit. Apparuerunt ei per visionem sancti eucharius et valerius sacerdotalibus infulis choruscantes, coronas singulas odoriferis floribus mirabili arte intextas in capitibus gestantes, silentio ei certum demonstrantes et dicentes: Ecce materne sicut olim tibi promisimus, ita nunc die dormitionis tue visitandi gratia ad te venimus. Nunc autem gaude et letare quia die tertia ex hoc seculo migrabis et ad domini tui gaudia introibis. Ecce corona tua que tibi a christo per nos famulos suos est destinata. Maternus igitur quod sibi ostensum fuerat fratribus retulit, cepit eos studiose de fidei integritate monere, ac per totum diem eis salutaria monita dare non cessavit, usque ad octavam horam noctis subsequentis sermonem hortatorium protraxit. reliquum noctis in psalmis et ymnis cum fratribus peregit. Instante vero die pervenit die[...] clara vox. cunctis

qui in ipsa cellula erant audientibus dicens: Materne dilecte dei veni. Qui mox ad assuetam vocem communione dominica sacramenti accepit statimque sanctam animam exalavit. Anno domini c. xxviii. ydus septembris. Cuius obitu treverensi comperto, mox coloniam profecti pastorem suum repetentes. aderant etiam et tungrenses qui similiter cum coloniensibus eum sibi retentare satagebant. Certatum est igitur diu ab utrisque. Treverensibus vero vigilantibus quidam senex in urbe apparuit monens cives ut a lite desistentes suis parerent consiliis, et corpus pontificis in navi ponentes, deinde a litore fluctibus impellentes quo vellet abire sinerent. Mira res. Mox ut angelus consuluit factum est. Statim navicula cum corpore nullo se regente in adverso angelico remigio contra fluctus dirigitur et parvo hore spatio miliario confecto, qui extra aquam coloniensium roze tunc vocatus est litori applicatus est. Tunc treverensi corpus sui pontificis a deo sibi destinatum cum debita gratiarum actione suscipientes treveris revexerunt et in ecclesia non longe a corporibus sanctorum eucharii et valerii honorifice sepelierunt.

De ortu sancte marie

Vir erat in israel nomine ioachim de tribu iuda. et hic erat pastor ovium suarum, timens deum in simplicitate et bonitate. cui cura nulla erat alia nisi gregum suorum, de quorum usu pascebat omnes quos poterat deum timentes. offerens munera in timore domini in agnis in lanis et in omnibus rebus suis quecumque ante possidere videbantur. ex his tres partes faciebat. Unam partem dabat viduis orphanis peregrinis et aliis pauperibus. Alteram in templo domini deservientibus. Tertiam vero sibi et domui sue reservabat. Hec illo faciente multiplicabat deus greges ipsius ita ut non esset illi homo similis in populo israel. Hec autem inchoavit a .xv. anno etatis sue. Qui cum esset annorum viginti accepit annam filiam achaz uxorem de tribu sua id est de tribu iuda ex genere david. cum qua moratus per annos viginti filios non suscepit ex ea. Factum est autem in diebus festis ut inter eos qui offerebant incensum domino staret ioachim parans munera sua in conspectu domini. Et accedens ad eum scriba templi domini nomine ruben ait ad eum: Non licet tibi inter sacrificia domini consistere, quia non tibi benedixit deus ut daret tibi germen